

Szerkesztői iroda:
Nagyenyeden
A KIADÓHIVATALBAN
hová
lap szellemi részét illető
közlemények küldendők

Kiadóhivatal:
Wokál János könyvkereskedése
hová
az előfizetéseket és hirdetések
börmentesen küldendők.
Kéziratok nem adtnak vissza.

KÖZÉRDEK.

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hordva vagy
vidékre postán küldve
egész évre 4 frt,
fél évre 2 frt,
negyed évre 1 frt.

Hirdetmények díja:
3 hasábos petit sorért, vagy
ennek helyéért 5 kr.
Bélyegdíjért külön 30 kr.

Nyiltér sora 15 kr.

Az erdélyi r. kath. statusgyűlés.

(B.) Tömött, 145 lapra terjedő részletes jelentés és nagy ivű folianson, számok seregével tarkított költségvetés képezi alapját a f. hó 10-re Gyulafehérvárra összehívott r. kath. statusgyűlésnek. Uszintén megvalljuk, méltó örömmel tölthet el — felekezeti különbség nélkül — a culturalis haladás minden bajnoka azon tapasztalat folytán, hogy évről-évre mind egészségesebb fejlődés színeben láthatja a statusnak vagyoni helyzetét s ezzel kapcsolatban a szellemi fejlődés kiterjedésére irányzott munkásságát is.

Valódi nemes verseny foly e munkásságban az egyházi és világi elem között azon, a katolikus világban egyedül álló autonómia alapon, — mely fényesen igazolja az erdélyrészi katolikusok magasabb felfogását, melynek liberalizmusa a pusztá egyházi felsőség híveinek gyanakodása ellenére, — a legjobb eredményeket szülte mindeddig.

Az anyagi előhaladás igazolja a zárszámadások, — mely szárint csak az 1885. évben 239,653 frt és 51 kr vagyon-növekedés lett elérve a status kezelése alatti 8 alapnál. A vagyoni kimutatás szerint az „elemi iskolai alapnak“ 134,993 frt 52 kr, — az „elemi iskolai nyugdíj-alapnak“ 130,286 frt 62 $\frac{1}{2}$ kr, — a „gimnáziumi és képezési ny. alapnak“ 60,318 frt 95 $\frac{1}{2}$ kr, — a „válás-alapnak“ 693,140 frt 23 $\frac{1}{4}$ kr, — a „Teréz-árvaháznak“ 372,199 frt 68 $\frac{1}{2}$ kr, — a „tanulmányi alapnak“ 1,298,005 frt 17 $\frac{1}{2}$ kr, — az ösztöndíj-alapnak 840,575 frt 41 $\frac{1}{2}$ kr és a gróf Nemes A. ösztöndíj alapítványának 4,943 frt 23 $\frac{1}{4}$ kr vagyona van. A szükséglet azonban — igen természetesen a fejlődő civilizáció kívánalmához képest — évről-évre szaporodik s ennek az alapok közül legkevésbé az elemi iskolai alap tud megfelelni, pedig ez alap a vallás- és közoktatásügyi tárczából még 10,708 frt 60 kr segélyt nyer. A rosszul dotált iskolák száma sok, de még hány község szűkölködik iskola nélkül! — Nem épen irigylendő a gimnazialis tanárok helyzete sem, az állami s pl. a nagyenyedi tanárokéhoz mérve, de mégis csak kielégítőbb az eddigi állapotokhoz képest. Az elemi iskolák tanítóinak nagyrésze azonban oly nyomoruságos, hogy ezen segíteni a legégetőbb feladatok közé tartozik. — Ohajjuk, hogy a statusgyűlés találja meg erre a legjobb módot.

Az alsófehérmegyei bizottság rendes őszi közgyűlésének tárgysorozata.

Főispán ö mlga a megyei bizottság őszi rendes közgyűlését folyó október hó 15-re tűzvé ki, — van szerencsém erre meghívni.

Tárgysorozat. 1. A megyei javadalmasítás 1888-ik évi költségvetése. 2. A betegápolási alap részére 1% pótdó megszavazása. 3. A megyei tiszt nyugdíj-alap részére 1% pótdó megszavazása. 4. Az Abrudbányán építendő laktanya ügye; az építés czéljára 140.000 frt törlesztési kölcsön felvétele s ennek biztosítása végett 1% rovatall megszavazása. 5. A megyei bizottság legtöbb adót fizető tagjainak 1888-ik évre megállapított névjegyzéke. 6. A megürült vál. bizottsági tag helyett betöltése iránti intézkedés. 7. Belügyministeri intézkedés a köztisztviselői minősítés tárgyában. 8. Belügyministeri rendelet a megyei nyugdíj-alap-szabályzat módosítása tárgyában. 9. Szabályrendeleti tervezet és előterjesztés a megyei kórház nyilvánossá tétele tárgyában. 10. Belügyministeri leirat a metesdi csendőrlaktanya építési költségeinek fedezése tárgyában. 11. Választás utján való betöltése: a) az árvaszéki jegyzői állomásnak, — b) az igazoló választmányának, — c) a közigazgatási bizottságban 5 tag helyének — d) a megyei mértékhatékos állomásnak. 12. Közmunka- és közl. m. kir. minister leirata Miháczfalvánál építetni kívánt hid ügyében. 13. U. az a topánfalvi hid ügyében. 14. Előterjesztés a csombordi hajóvárnak a kiküldött bizottság javaslata alapján 14.000 frtért leendő megváltása ügyében. 15. Közleked. min. leirat a közmunkaváltási előirányzatnak az őszi közgyűlésen való tárgyalása iránt. 16. Ugyanannak leirata a kerületi építészeti felügyelő és kir. államépítészeti hivatalok hatáskörének megállapítása tárgyában. 17. Belügyministeri leirat a földadó kataster nyilvántartása tárgyában hozott m. határozatra. 18. U. a. itélete folytán az állandó választmány javaslata egy építészeti rendtartás tárgyában. 19. Jelentés a gyulafehérvári képviselői tag választásról. 20. Gyulafehérvár sz. kir. város módosított szervezeti szabályzata. 21. U. a. közgyűlési ügyrendje. 22. Nagyenyed város képviselői és Hábermann János között a „Nemzeti szálloda és a sörhasznosítási bérletre kötött szerződés. 23. Nagyenyed város képviselői és Lengyel G. örökösai közötti vásárszerződés. 24. Nagyenyed város kérelme a megyeház előtti megrongált partvédő helyreállítási költségei részének a vármegye által leendő fedezése iránt. 25. Abrudbányai képviselői testület határozata a r. kath. egyházközségnek átengedendő közhely részlet ügyében. 26. Verespatak község kérelme csendőrlaktanya kiépítése költ-

ségeinek engedélyezése tárgyában. 27. Tóvis község és Kovács N. Ferencz közti vásár-szerződés. 28. Abrudfalva község határozata korcsmajogának szabadságából való kiadása és jövedelméből közevési költségek fedezése iránt. 29. M. Csüged községnek Bede Dénes s társával kötött hasznosítási szerződése u. n. szappan-föld kihasználása tárgyában. 30. Községi költségvetések és zárszámadások. 31. Megyei kórház zárszámadása. 32. Barsmegye felirata az 1886. XXI. t.-cz. 27. §-nak módosítása tárgyában. 33. Zólyomgye felirata orsz. lelenz alap és ház létesítése tárgyában. 34. Dr. Popu Sándor orvostudori oklevelének kihirdetése. 35. Indítványok, melyek a közgyűlést megelőzőleg 24 órával beadatnak és oly — időközben esetleg beérkező sürgős tárgyak, melyek a folyó hó 14-én tartandó állandó választmány által előkészítettek.

A gyűlés kezdete d. e. 9 órákor.

Nagyenyeden, 1887. október hó 4-én.

Csató János
kir. tanácsos, alispán.

LEVELEZÉS.

Alvincz, 1887. okt. hó 3.

— Községi óroda. —

Le a kalappal, igen uraim! Le a kalappal előttünk, alvincziek előtt, hozzánk hasonló, s ha mindjárt nagyobb népszerűséggel bíró helység tisztelt lakói, s hogy miért? Im hallják.

Az E. M. K. E. Alvincz vidéki kör érdemes elnöke Teleky József 1886. év július hó 18-án tartott választmányi ülésen a körnek azon üdvös indítványt tette, hogy Alvinczen óvoda felállítására életkérdés s tovább nem nélkülözhető lévén, az mielőbb állítsák fel. Az indítvány nagyon természetesen, örvendetes visszhangra talált, de hol a kiviteli mód? Az is megvan, mondá a minden szépért, nemesért, igazán lelkesülni tudó elnök. Nézzétek Borbándot, semmiből teremtetük meg a már ez év őszén megnyitandó óvót, hát itt hogyan létesülhetne inkább és gyorsabban. Hallra ezen indítványt az ily ismert, lelkesedni tudó igaz hazafi szájából, perczig sem volt senki kétségben, annak kivitelése felől, s már remélte hinni, hogy nemesak az indítvány, hanem a kiviteli módot is megvan a t. indítványozónál. Es ebben nem is csalódott, midőn — kutatásra bizonyít — elbádjá, hogy Alvincz birtokosai 5% iskolaadót fizetnek az állami iskola fenntartására, mely begyűlendő összegnek, %-e fordítatik csak fel, míg a fennmaradó összeg ministeri rendelet alapján a gyulafehérvári m. kir. adóhivatalba szokott beszállítani, mint felesleg. Aztán má-

TÁRCZA.

Dalok.

I.

Áldó verőfény egy tekinteted,
Sivár táj lelkem, melyre ráveted.
De mégis, hogyha két napod sugára
Ráomlik e borongó, pusztá tájra,
Ez azt a pillantást megérezzi,
S boldog mosolylyal visszatükrözi.

II.

Ott künn viharban reng az erdő,
Szivemben bú viharja tombol,
Amazt befödte barna felhő,
Ez itt borong a fájdalomtól.
De barna felhő szétoszolván,
Alámosolyg a nap —
S ezer tündöklő sugarán
Az erdő fölkeczag.
S itt benn szivemben fölmosolyg
Bálványom drága képe —
A bú viharja elvonúl,
S lelkembe száll a béke.

III.

Miért mondjam, hogy szeretlek,
Édes gyöngyvirágom ;

Hogy mindenem csupán te vagy
Az egész világon? ! . . .

Futva lengő vándor habon
Ha szerelmű vágy van,
Némán ölel parti rózsát,
Csókogatva lágyan.

IV.

Mikor melletted ülve, édes,
Hévvél körülflon két karom,
Úgy félek én a gondolatától,
Hogy elveszítlek, angyalom.

És hogyha távol tőled, egyre
Neved lebbenti sohajom,
Olyankor érzem, hogy velem vagy,
Mindig velem vagy, angyalom!

Szabó Jenő.

A nagyenyedi ref. templom története

a 16-, 17- és 18-ik században.

(Folytatás.)

Csak az ilyen mély vallásos buzgóság, akadályt és határt nem ismerő nemes áldozatkészség hozhatták létre azt, hogy egy maroknyi nép, Isten dicsőségére ilyen monumentális épületeket*) birt létre hozni, melyeknek

*) A szokatlanul magas és széles torony falazata és a templom falazata tömöslepi nagyrészből, az a félkör alakú ívet pedig, mely a régi sanctuariumot a templom főhajójától elválasztja teljesen, igen szép faragott kövekből vannak építve.

egyszerű jökarban tartása is évenként több száz, nem ritkán pedig több ezer forintot vesznek igénybe.

Mig Enyed összes lakossága egy hitközséget alkotott, addig fenntartásuk még annyira nehéz feladat nem volt, mert a fenntartás terhe az összes népesség vállaira nehezkedett; de miután a lutheránusok különválása bekövetkezett; később róm. kath. gyülekezet is alakult ujjlag s így a kis város népessége több vallásos felekezetek között oszlott meg, a nagytemplom és torony fenntartásának terhe kizárólag a ref. hívek vállaira nehezt, kik a 18 ik század eleje óta Enyed város összes lakosságának mintegy 1/3-öt részét tették s teszik ma is.

Természetes, hogy a mely terhet régebben az összes lakosság hordozott, ugyanazt később csak a %-nyi rész nehezebben bírta hordozni.

Aztán meg, mig Enyed város lakossága nem volt felekezetekre oszva, hanem egy egyházat alkotott, addig ezen egy egyházközség a város ekklesiája volt (ecclesia oppidi Nagyenyed) s igen természetesen az alodium támogatásában részesült, de a felekezetre szakadás után a helyzet e tekintetben is megváltozott.

A felekezetekre szakadás bekövetkezése után a városi közpénztár, ha a város területén létező egyházak részére nyújtott is segélyt, a minthogy koronként valóban nyújtott, ezt a felekezetek kölcsönös féltékenykedése miatt, márcsak megosztva nyújthatta s hovatovább mind szűkebb mértékre szállíthatta le.

Ép azon ok miatt, hogy a régen egy egyházközség a város ekklesiája volt s a hívek ennek közpénztára támogatására bizton számíthattak, nem törekedtek arra,

sod sorban ott van a mi humanus intézményünk az M. M. K. E. mely jóra törekvünkben segítségünkre leand, s végezetre itt vagyunk mi, a kik mindig tettünk és adtunk, a hova kellett.

Nosza rajta, bizottság küldetik ki a dolgozatok keresztül vitelére, elnök, nő meg a titkár, irnok, a kör nevében kérelmeznek s az eredmény az lett, hogy a nmlt. vallás- és közoktatásügyi miniszter ur ő exelentiája — a megyei nagyságos tanfelügyelő ur támogatásával — az alvinczi állami iskola részére megszavazott 5% iskolaadónak 2/3-át mintegy 300 frtot, kegyeskedett átengedni. A közművelődési egyesület 10 évi időtartamra 150 frtot. A költségekben mutatkozó hiányt társadalmi uton — egyelőre három évi időtartamra biztosítottuk, s ma ott állunk, hogy f. hó 2-án az alakuló ülést megtartva, — melyen a tagok igen szép számmal voltak jelen — elnöknek a főbb érdemet hertz Teley József, alelnök: Szőcs Imre, pénztárnok: Seltner Frigyes, orvos: Úrmósy Ferencz, titkár: Székely Lehel, választmányi tagoknak: Batta Bertalan, Glüek Mór, Deák György, Simonffy Alajos, id. Péterffy László, Tankó József, Mány Miklós, Nagy László, Szabó József és Péterffy Árpád meg is választottak. Az igazgatónői, valamint az ügyészi állás ez uttal betöltetlen maradt, hanem az óvoda érdekében már eddig is szép tevékenység elismerésül tiszteletbeli elnök-nőül mélt. Horváth Ödöné, s tiszteletbeli igazgatónőül tek. Glüek Mórné ő nagyságait megválasztá. Óvónőnek megválasztott t. Andrassy Berta k. a. A beiratások e hó 12-én veendik kezdetüket, az ünnepélyes megnyitás ugyan e hó 16-án. Helyiségül egyelőre az olvasó-egylet helyisége leand.

Tandíjt a növendékek nem fizetnek.

És most kérdem nem megérdemli Alvincz értelmisége, ugy a szépért lelkesülni tudó polgársága, hogy példáját kövessék mások is.

Ezen rövid tudósításomból kivehető, hogy kié a főérdem, s addig is, míg illó helyről az elismerés — mi soká nem késheik ennyi tevékenység után — meg jöüne, tiszteljük mi elismerésünk hálájával. Koszorut az érdekesnek. Székely Lehel.

Marosújvár, 1887. október 5.

Tekintetes szerkesztő ur!

Egy szép és megható templomi ünnepélyről a „Közérdek“-et értesíteni kedves kötelességemnek tartom. Nem rég tartotta Fülel Szántó Lajos, nagy bányaközségünk virágzó kath. egyházának lelkesze kibucszó beszédét. Beláthatlan tömegben, vallás és nemzetiség nélkül gyülekezett a nép, még egyszer hallani szeretett lelkipásztorát, ki messze ismeretes szónoki talentumával, az ékes beszéd annyi búbjával szokott mindig szólni a szívekhez... Ez ünnepélyes alkalom mélt. Juchó Ferencz lovag-bányatanácsos és főgondnok élén láttuk megjelenni a főbányahivatal tisztí-karát is, mely kath. hit életünkben oly sokszor adja jelét szentegyházunk iránti hű ragaszkodásának és egyszersmind melegen kívánt tüntetni azon „papja“ mellett, kihez a magán életből is annyi kedves emlék fűz mindnyájunkat.

Távozó lelkészünk közvetlen szentmise előtt lépett szószékre s költői lelkének egész bensőségével rajzolva, majdnem nyolcz évi együttléte eseményeit, gyönyörű képét tárta fel a lelkész és hívek közötti viszonyoknak. Nem volt szem, mely az elválás fájdalmának könnyét ne sirta volna...! mely itt-ott hangos zokogásban tört ki akkor,

hogy az egyháznak nagy értéket képviselő külön vagyona legyen s a különváláskor jelentékenynek mondható egyházi vagyon — a lelkészfizetési alaptól eltekintve valóban nem is volt s a létező is, a megosztás által még jelentéktelenebbé vált.

Ehhez járultak a szerencsétlen hazai események, melyek Enyedre s ezzel együtt igen természetesen az ennek területén találtató ekklesiákra több rendbeli pusztulást hoztak, mely pusztulások következtében a hívekre, az egyházi épületeknek nemcsak fenntartása, hanem mindannyiszor helyreállításuk súlyos terhe nehezkedett.

A ref. egyház, idők folytán többnyire ajándékozás és hagyományozás útján, pár jelentékenyebb alap s számitásba jöhető fekvőség birtokába jutott ugyan, de ezeknek speczialis rendeltetésük meglévin, az utannok befolyó jövedelem ezek rendeltetésének céljaira kellett hogy fordítsassék, ez okon templom és torony jókarban tartására felhasználható nem volt.

A várkerület is, mely a ref. egyház közpénztára részére most már, aránylag tekintélyesnek mondható jövedelmet hoz be évenként, jövedelmezővé csak e folyó százdadon kezdőleg vált. Addig vársáncz volt, tele büszhödt vízzel, piszokkal.

De meg 1784-ig még az is vita tárgyát képezte, hogy a vársáncz tulajdonjoga a két prot. egyházat illeti-e vagy a város közönségét.

A templom, torony és más egyházi épületek fenntartására fordítható jövedelem tehát alig volt egyéb, mint mi a hívekre évenként kirótt egyházi adóból, mely pap-

midőn nevezeti lelkészünk az oltártól, szószéktől templomtól, az általa kereszteltet, eskettetektől s végül a temetőtől „az élet zaklatásaival menekült szívek esendes hazájától“ vett bucsut. A kincstár — pátrónátusról, fő és aligondnokunkról, ugyszintén egyháztanácsunkról történt megemlékezése is mély benyomást tett a hallgatóság lelkére, főleg midőn többek közt a néphez szólva kérte:

„Bányász népem tartsd meg hited,
S minél mélyebbre mészsz ott lenn:
Lelked annál magasabbra —
Ott szárnyalj az egekben...!“

Ugy szerettük volna marasztani a készülő vándort...! de a gondviselés által vezetett sorsunk hangja visszhangozta költőnk ajkáról:

„Életem tengerén, sok szép évek után
Kikötött sájkámat elindítom ujra;
Ugy fáj az én szívem! — hognye fájna mikor
Virágos partokról indulok az utra...
Elvonnul előttem ifjuságom álma,
Kebelemre borul a sok édes emlék.
Hízoglon simulnak aggodó keblemhez
Kérve-kéregtetnek: maradjak, ne megnék!“

De megkondult az elválás órája; még egy vérnélküli áldozat az oltárnál „mely szent maradt h a t a n a g y a r l ó e m b e r l e k k é n e k t é p e t t r o n g y a i i s t é r d e l n e k e l ö t t e“.... Szántán mély meghatottsággal s könnyekkel távoznék ama csinos és stylszerű templomból, mely a lelkész ur „Szűnórák“ című verskötetében oly szépen lett megénekelve.

Kedves lelki pásztorunk, ki saját kérésére — felgyógyíttatása végett — ideiglenesen nyugdíjaztatott: folytonos és élénk ovatiokban részesült, melyeknek egyik legszébb pontja volt midőn Szent Ferencz napján Juchó Ferencz lovag — bányatanácsos ur, hazánál a bányahivatal tisztikara és nagyszámu intelligens vendég előtt fejezte ki elismerését azon érdemek előtt, melyek Fülel Szántó Lajos nevét községükben emlékeztetéssé teszi

Mi Marosújváriak lelkünkben mondunk szívélyes „Istenhozzád“-ot annak ki szeretett lelki pásztorunk, jó polgártársunk, barátunk is több kulturális intézményeink megalkotásában szavával, tollával oly kiváló része volt...

Boér János
községi jegyző.

Színészet.

Pár nap óta a közönség melegebb pártfogásban kezdő részesíteni színészeinket. De még a szept. 30-ki előadásban a padok (a darab kezdetén) nagyon gyéren voltak beülve. A nemes ifjuság tüntetőleg nagy számmal szokott mindig megjelenni s ez aztán meg is tölti az üresen maradt helyeket; zajos tapsaival ambicionálja a szereplőket s olykor az előadást — helytelenül alkalmazott — tapsaival s tetszésnyilvánításaival meg is szakítja.

Szept. 30-án „Az eleven ördög“ élvezetes estét nyújtott. Az előadás sikerültnek mondható. A szereplők mind megfeleltek a várakozásnak. — Pajor Ágnes Lettieres vicomte szerepében tökéletesen megszemélyesítette a szerző ideáját: röpkedett ide-oda s csókokban sem volt fukar, kivált ha 400 livre adósságát ezzel lefizethette a szép szabónéának (Bácskai Julia), kinek a másik nagy szerep jutott s ő azt szokott kellemes játékaival és ezüst csengésű hangjával a legcorrektetebbül oldott meg. — Az

bér címet viselt, az egyház közpénztárába befolyt. Ennek is egyrésze 300 m. forint a második pap fizetése kiszolgáltatására használtatott fel.

Hogy papbér vagy helyesebben: egyházi adó címen, az enyedi ref. hívekre, a 18-ik század folytán átlag mekkora összeg vetetett ki évenként? tudni nem lehet, mert egyházi számadás ezen század egyik évéről sem maradt fenn, annyi azonban bizonyos, hogy ez valami nagy összegekre azon időkben sem mehetett.

Ezt két okból lehet következtetni. Egyik ok, hogy az egyház aránylag nem volt népes. Egy 1786-ban véghez vitt népszámlálás alkalmával Enyeden 521 ref. család találtatott, melyek összesen 1800 lelket számláltak. Ezen 1800 lelken kívül találtatott még 600 ref. vallású főiskolai tanuló. Ekkora lélekszám valami nagyobb mennyiségű egyházi adót igen természetesen nem fizethetett. — A másik ok, a miért nem fizethetett abban rejlik, hogy Enyed város élénnek mondható ipar és kereskedelmi forgalommal bíró város soha sem volt, annyira nem, hogy polgársága, kis ipara mellett, régebben is mezei gazdaság folytatására is volt utalva. A mezei gazdaság sem volt kiterjedett Enyeden, mert a művelődés alatt álló határ-rész aránylag csekélynek mondható, alig 3000 pár száz hold. Ha tehát sem az ipar és kereskedelmi forgalom nem volt élénk, sem a mezei gazdaság nem volt kiterjedett, önként következik, hogy a polgárság tulnyomó nagy része valami vagyonos nem lehetett s ez okon nagyobb mennyiségű egyházi adóterhet sem igen birt meg.

(Folytatása következik.)

Ókor fennkölt szellemén lelkesülő tanácsos (Breznai Géza) az életből merítette kitünő alkotásait. Leginkább mulatott a publicum a Pompilius (Tollagi) játéka és kouplettjein, melyekben az Enyed járdáját és világtási intézményét verses alakban mondta el nekünk, mintha bizony mi azt nem is tudnók vers nélkül; de „szót se“, azt mondja a derék Pompilius. — Kiténtek: Szöllösi J. Hermin szerepében, Soubise hercegné Breznai Anna, Balázi, mint Soubise herceg marchal, Venelaus Tibul báró Gyarmathi és Váci Vilma.

Okt. 1-én „Stern Izsák“-ot nézte végig mérsékelt számu publicum. E régi darab a maga egészséges élet-philosophijával és temérdek szellemes fordulataival még most is olyan hatást tesz, hogy az ember kész elfeledni azt, hogy van benne — indokolatlanság is. Kiváló dicsérettel kell kiemelnem Tollagit, ki a szó teljes értelmében rutinirt színész. Stern Izsákja beválnék nagyobb színpadon is. Deréki, Rónai s a többiek is dicséretes buzgalommal küzdöttek a sikerért.

2-án „Hunyadi László halála“ került színre zsufolt ház előtt. Az ismeretes történelmi drámát színészeink meglehetősen egybevágó előadással mutatták be. Balogh Etel jól tenne, ha egy kissé lassabban beszélné, mert különben csinos művészi játékát azzal helyenkint csak feszült figyelemmel teszi érthetővé.

3-án „Fedora“ került színre Breznay Anna jutalomjátékául. A fiatal művésznőhöz költött várakozást teljes siker koronázta. A jutalmazandó átértve szerepét, magával ragadta a bámuló közönséget. A darab teljesen sikerültnek mondható; a legmegragadóbb részeket voltak: az I. felvonásnak minden jelenete, melyben a rosz temperatúrát bámultatá; a II. felvonásban a szerelmes Fedora küzdése a busszuálló Fedorával; de a mint s bűnnek tudatába jutott remek alkotással leplezte borzongások közt a magára erőszakolt szerelmes pillantások alá vadallati boszuját, melyet elérendő — borzongva bár, de mégis öleléseivel bájolja Loriszt. Magához hívja (III. fv.) és saját kertjében tervezi elfogatni, Ipanoff elmondja okát is tettének, mire Fedorának a tudrejevies Wladimir iránt táplált szerelme mély gyűlöletté és Ipanoff iránti gyűlöletes boszuja forró szerelemmé változik. Kitünően játszta jutalmazott a remegő női, ki az önkéze vetett törtől — szerzőjét eltitkolva — szerelmével tartja vissza Ipanoffot. Haldozlása is (IV. fv.) bármely színpadon figyelmet keltett volna. Nemkülönb Rónay (Ipanoff) is teljesen megoldotta nehéz szerepét. Dicsérettel kell megemlékeznünk Tollagiról (De Sirieux) Sokareff grófnőről (Balogh Etel), ugyszintén Deréki, Gyarmathi, Breznai és Zendi Mihályról. A szereplők tolettjei kifogástalanok voltak A jutalmazandó az I. ívban égszínké atlasz ruhát s fején diademot viselt. A II-ban — Sz. grófnő estélyén — nagy virágokkal himzett fehér atlasz ruhát csipke ueberwurfal, tengerzöld pleüch derekat, ugyanily uszályt, gyönggyel kivarrott aranyorszin cipőt s hattuntollas legvezőt, fején gyémántos agrafot, vállán flamingó toll-díszítést hordott. III-ban rózsaszin atlasz házi tolettet fehér — a IV-ben choukolade-szin csipke ueberwurfal — drapszin atlasz ruhát s Stefanie frizurát viselt. Az ifjuság szép szalagos koszorúval és bouquet-tal tisztelte meg.

4-én „Boccaccio“ ismeretes operette gyönyörködteté ismert szép zenéjével, meglehetősen előadás mellett, a közönséget. Csóka társulatának e része is jó erőkből van összeválogatva.

5-én „Donna Juanita“ szövege ugyan szellem nélkül silányság, mely ha szép zenéje s mulatságos jelenetei ninc, aligha érdemelne figyelmet. Pajor Ágnes s Bácskai Julcsa eleven játéka és szép éneke. — Tollagi és Breznai komikuma azonban zajos tapsokat aratott.

6-án a második Sakesperei darabban gyönyörködtünk. Többen voltak, mint a közvetlen megelőzőkön. Balog Etel adta Julia szerepét. Játékára mind rámondhatjuk, a mi szép és dicsérő, mert valóban ugy volt előadva, hogy kevés kívánni valót hagyott hátra. — E lényes sikerben jelentékenyen osztozik Rónay is, ki az érzelmes olasz nemest a szerelmes Romeot adta. Azon jelenet, melyben tragikum a tetőpontját akkor éri, midőn Romeo a Julia koporsóján megmérgezi magát; Julia felébred, de Romeot halva találván, ajkáról csókolja le a mérget s ő is utána hal, kitünően sikerült. Az erkély jelenet is a legsikerültebbek közé tartozik; de a válás volt a leghatásosabb, melyben Julia és Romeo is művészi tökélyvel oldták meg szerepüket. — Közönség szép számmal.

VEGYES HIREK.

— A trónörökös ő fensége folyó hó 6-án Görgényszentimrere érkezett medvevadászatra, melyen több főúrral együtt b. Kemény Kálmán, megyénk főispánja is részt vesz. — 7-én már 3 medve esett el.

— A képviselőház megalakult, elnökül Pöchy Tamást, alelnökül grót Csáky Lászlót és báró Bánffy Bélát választva. — dr. Dárday Sándor képviselőnk a ház jegyzőinek díszes sorában nyert helyet s egyszersmind a legfontosabb bizottságnak: a pénzügyinek is tagja, — megyebeli képviselőink közül Zeyk Dániel a k ö r v e n y i dr. Mohay Sándor a m e n t e l m i, Tisza István a k ö z g a z d a s á g i bizottságnak lett tagja.

el vár
Koloz
meglá
medv
csos-
gáló
kezdő
dezet
tanári
ügyek
élecek
tartott
fessor
volt a
leben
mian,
szép
közül
Denes
Gaspá
Barab
jóval
tünöl
Széke
Kovács
József
Damó
Gyula
kijavi
javítá
sokat
király
végh
vény
másod
szaké
hető.
gos n
kálato
munk
enyed
totta
domás
ben g
kir ta
theol.
szet e
meg.
titkár
minél
dalko
nem
len k
rűlete
Feren
nyese
Limán
nyeze
közön
Báncz
rakéta
segéd
tályi,
lent n
asztal
Fülel
ható
Ujvár
lódí e
ujvári
életün
tanács
nagy
retjét.
szépe
veszte
hevík
lett sz
is ritk
azon v
róság
tésber
gott,
kiszál
elhalt
ki, an
mely
san k
nőgyó
Emil
pota
ezutá

szavakra s csak akkor ébredt a szomorú valóságra, mikor egész családja hahotára fakadva állt előtte.

Izonyuan szenvedett. Meg volt gyalázva. Az első titkózetet is elvesztette, — még pedig asszonyokkal szemben.

„Oh hadaknak zord istene, Mars atyám! hogy engedéd hű fiaddal e csufúságot megtörténni! Jer és ments megfáradt furiáknak gyilkos körmeiből!”

Az ima visszadta megecsapott bátorságát. Egy elszánt ugrással dárdájánál terem, felkapja s rohan az ajtónak.

Késő már. Az ellenség elvágta a visszavonulás útját. Az ajtó be van zárva. Hősünk a fehér-népfelkelés foglya lón. Hiába minden kérdés, felvilágosítás, hiába tombol, fenyegetődzik; az ellenség hajthatatlan s egyre biztatja, hogy feküdjék le s adjeja ki mámorát.

„Oh elfajzott, törpe lelkek, hát ti buta részegségnek

tartjátok a dicsőség mámorát! Oh te márványkaru nagy Juno! miért vertél meg ilyen anyósokká! és feleséggel?! És ti gyermekek? . . . el szemem elől! nem érdemlitek meg, hogy én vagyok apátok!”

A hol a szükség legnagyobb, ott van legközelebb az isteni segítség.

Mars kegyesen meghallgatá hű fiának kérését, elküldé papjait. Kopognak az ajtón . . . Ki az? Mi kell? „Itt vannak az ugrók, a szent paizs őrei, kiáltja bé ajtónálló rabszolgá; vezetőjüket kívánják látni.”

„Hála neked, hadak ura! kiáltja Lamia. „Megvagyok mentve! Most már félre az utamból asszonyép!” „Egy tappodat sem! rivalnak rá az anyósok; te őrvöngsz s mi gyermekeid érdekében gyámság alá helyeztetünk!”

Ujabb kopogás: „az ugrók türelmetlenkednek.” Hallani is a zajt az udvarból; tisztán kivehető a

a papok kiáltása: „jer ki Lamia! jer dicső vezérünk! jer vezess helyünkre! Oda, oda, szent hazánknak dicső zalogához az örökön égő szent tűzhez!”

Halljátok ti kislelkűek! rikoltja az öreg; ki az imént még pulyává törpült szánalmas alak volt, mig most kiegyenesedett, mint a bérezi fenyő s szivet remegtető harczi állásba tette magát, mint egy hadisten. „Halljátok!” kiáltja még egyszer dustánytól sugárzó szemekkel: „hiv a szent haza!” — s ugyanakkor lesújtó tekintettel mérte végig ingadozó ellenségeit, kiknek a dolgok természetes rendjében vetett hitök alapján megrendült.

(Folytatása következik.)

FELELOS SZERKESZTŐSÉG:

Dr. MAGYARI KAROLY

SZILÁGYI FARKAS TÖRÖK BERTALAN

Kiadó-tulajdonos WOKÁL JÁNOS

H I R D E T É S E K.

2565—1887. szám.

ÁRLEJTÉSI HIRDETMEY.

A vezetésem alatt álló kir. orsz. fegyintézetben letartóztatott fegyenczek házilag kezelt élemezéséhez az 1888. évben szükségelendő marha- és borjúhus szállításnak biztosítása végett

folyó évi október 28-án d. e. 10 órakor

az igazgatói irodában árlejtés fog tartatni. Felhívtnak tehát a vállalkozni szándékozók, hogy a fentebbi határnapon személyesen, vagy szabályszerű meghatalmazvánnyal ellátott képviselőjük által jelenjenek meg és szabályszerűen bélyegzett esetleg biztosítékul is szolgálendő 100 fnt bánatpénzzel is ellátott zárt ajánlatukat a kitűzött határidőig, nyújtsák be. Az ajánlatban az egységi árak határozott összegben kiteendő és megemlített, hogy ajánlattevő a feltételeket ismeri és magát azoknak aláveti. A vállalkozási feltételek az intézeti kiadóhivatalban a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

A kir. orsz. fegyintézet igazgatósága
Nagyenyeden, 1887. október 5.

ATZÉL BÉLA,
igazgató.

Jószág-eladás.

Alsófehérmegyében HÁPORTON községben fekvő lak- és gazdasági épületekkel felszerelt mintegy 160 holdnyi birtok, ebben 93 holdnyi területű erdő, korsma-joggal együtt; továbbá Nagy-Lak és azzal szomszédos Maros-Káptalan községekben — a kocsárdi vasuti állomástól 1/2 órányi távolságban — fekvő, lak- és gazdasági épületekkel felszerelt 156 holdnyi területű, — ebből 27 hold erdő, — birtok elenyős feltételek mellett eladó.

Értekezhetni STRICSEK JÁNOS cs. és kir. őrnaggyal Háportonban.

Vendéglő-megnyitás!

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek tudomására hozni, miszerint a **Habermán János** által kibérelt Nagyenyed város tulajdonát képező

„NEMZETI SZÁLLODA” vendéglő helyiséget, egészen újonnan berendezve, **folyó évi október 6-án megnyitottam.**

Reggeli, villásreggeli (kis adagokban is) izletes ételek, finom csemege és asztali borok jutányosan kaphatók.

Csinosan berendezett szobáim olcsó árban rendelkezésre állanak a nagyérdemű közönségnek.

Főtörökvésem leendő pontos és olcsó kiszolgálás által a nagyérdemű közönség becses bizalmát kiérdemelni.

Szíves látogatásért esedezve maradtam Nagyenyeden, 1887. október 7-én

alázatos szolgáljuk
DOBOS G. JÓZSEF,
vendéglős.

1-3

ÉN, Csillag Anna

185 ctm. hosszú óriási Loreley-hajammal, melyet az általam föltalált kenőcs 14 havi használata után nyertem, mely megakadályozza a hajkihullást, elősegíti a hajnövést és erősíti a hajbőrt, uraknál elősegít egy teljes erős szakálnövést, rövid ideig való használat után a hajnak, valamint a szakálnak természetes színt és sűrűséget kölcsönöz és megőrvi a korai őszüléstől a legmagasabb korig. Egy köcsög ára 50 kr., 1 fnt, 2 fnt. Postával küldés naponként a pénz előleges beiktatása, vagy postautánvétel mellett az egész világba.

CSILLAG és TÁRSA,
BUDAPEST,
király-utca 26.

15-20

Értesítés.

Van szerencsém a nagyérdemű t. helybeli és vidéki közönséggel tisztelettel tudatni, hogy a nagyenyedi országos fogházba már 6 éve, nagy munka erővel és jól berendezett

Lakatos ipar-vállalat

vezetését teljesen átvetttem és tekintve e munkaerő nagyságát, valamint a segéd-gépekkel jól felszerelést, hivatkozva továbbá 30 éven át e szakmában működésemre, tapasztalatomra, valamint 18 éves gépész vizsgámra, mint okleveles gépész-lakatos nyugodtan ígérem, hogy bármiféle lakatos iparhoz tartozó új munkát, bármilyen gazdasági gépek javítását u. m. **gőzcseplő, török-buzamorzsolók, borsajtó, trieur, répa, szecska-vágók, vasekék,** 1. 2. 3. barázdás javítását, vagy utóbbiaknak újonnan készítését saját teljes felelősségem mellett elvállalom, igen mérsékelt árban a a könyebbség tekintetéből minden megrendelések és levélbeni kérdésre válaszok **Bisztritsányi Lajos** nagyenyedi kereskedő-czég által eszközöltetnek. Becses pártfogásukat teljes tisztelettel kérve, maradok alázatos szolgáljuk

UNGÁR SÁMUEL,
okleveles gépész-lakatos.

1-2.

Szamos bizonyítvány a legelső orvosi tekintélyektől.

Érdem-érmek különböző kiállításokról.

Vakító fehérségű fogakat lehet kapni a világhírű

Dr. POPP-féle zamatos fogpaszta rövid használatával.

A fogak (természetes és műfogak) jó karban tartatnak és a fogfájdalmak akadályoztatnak. Ára 35 kr.

A legerősebb fodormenta-olajjal készült.

ANATHERIN FOG- ÉS SZÁJVIZ

Dr. POPP J. G.-től es. kir. udv. fogorvos

— BECS, I. Bognergasse 2. —

Kitűnő gyógyszer mindenféle fogfájás, ugyisint a szájüreg és a foghús minden betegsége ellen. A gyermekeknek a fogást könnyíti és nélkülözhetetlen ásványvizek használatánál. Bevált gargarizáló víz idült torokbajoknál és torokgyök ellen. Magas orvosi tekintélyek bizonyítványai ártalmatlanságát és ajátosságát elismerték és azt sok jóhírű orvos által rendeltetik.

Egy nagy palack 1 fnt 40 kr., egy közepnagyságn 1 fnt, egy kis palack 50 kr. — Eredmény biztosítottatik a használati utasítás pontos figyelembe vétele mellett.

Dr. POPP-féle Anatherin-fogpaszta a legelőkeltebb és legfinomabb minden fogtisztító szer közül. Ára üvegdobozonként 1 fnt 22 kr.

Dr. POPP-féle fogtömő (fogplomb), melylyel lyukas fogakat sajátkezűleg be lehet tömni.

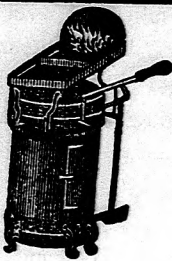
Dr. POPP-féle gyökérszappan kútegek, szepplő (ugynevezett mitfresser), bibiresek, haj- és szakalkorpa, kosz és bőrbetegségek és egyáltalán tisztáltság ellen. Ára 30 kr.

A hamisított Anatherin szájviz — a vegyelemzés kimutatása szerint s az egészségre nézve ártalmas keverékekkel van készítve, miért is annak vételétől óvakodjunk.

A t. ez. közönség kérést. határozottan POPP es. kir.

udvari fogorvos-féle készítményt kérti s csakis az olyant fogadni el, mely az én védjeggyemmel van ellátva. Bécsben, Budapestben és Innsbruckerben legutóbb is több utazó és elárúító igen érzékeny pénzbiroságra lett a törvény által elítélve.

Kapható: Nagyenyeden Varró F. gyógy., Korács J. gyógy., Marosújvárt Ersekújváry S. gyógy., Torockón Veress St. gyógy., Tövisen Shtkovics H. gyógy., Verespatakon Moldován L. gyógy., Abrudbányán R. metei Ig. gyógy., Gyéresen dr. Tomosik J. gyógy., Felvinczen Kosa St. gyógy., Tordán Trajanovits G. gyógy., Velts S. gyógy., Wolf és fia G. gyógy., Feketehalom Roimer A. gyógy., Balázsfalván Schiessl K. gyógy., Zalatnán Nagy K. gyógy., Radnót Seney K. gyógyezésnél

POZDECH JÓZSEF UTÓDAI

THURY JÁNOS és FIA

I. magy. fuvógyár, harang és érezöntöde, szab. harangfelszerelés- és nagyszerkovácáság.

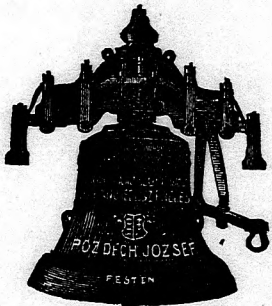
GYÁR:

— BUDAPEST, —

KÜLSŐ VÁCZI UT 44. SZÁM ALATT (AZ OSZT. MAGYAR ÁLLAMVASUT INDÓHÁZA KÖZELÉBEN.)

RAKTÁR: BUDAPEST, VI. GYÁR-UTCA 22. SZÁM.

Elvállalunk minden nagyságu harangok öntését, azok szab. rendszerünk szerinti felszerelését, régi modorra szerelt harangok átszerelését és minden e szakmába vágó munkát, a legjutányosabb árban.

A Pozdech-féle harangfelszerelési rendszeren lényeges javításokat eszközölve e felszerelésünkre 1884. ápril havában szabadalmat nyertünk, harangjaink most mind a mellett, hogy egészen kilendülnek, oly könnyű

járatuak, hogy pl. egy 40 mázsás harangot egy 12 éves gyermek minden megeröltetés nélkül kezelhet, harangjaink használat alatt a toronyban legesekélyebb rázkódást sem idéznek elő. Ajánljuk kovácsolt vasból készült harangállványainkat. Előnyük, hogy vasállványon függő harangok hangja sokkal terjedelmesebben, csengőbben ömlik ki, mint a faállványon elhelyezetté, tűzveszély esetén pedig a harangok mentve vannak a lezuhanástól. Ajánljuk a legjobban készült fuvó és tábortüzhelyeinket, üllöket, satuk, fúrógépeket, ugy minden kovács, lakatos és rézműves szerszámainkat és különösen szolid gyártmányu emelő hévéreinket.

Költségvetések és képes árjegyzékek ingyen, bérmentve.

4-6